

TRANSFORMATION OF VALUE-SEMANTIC ORIENTATIONS OF UKRAINIAN STUDENT YOUTH IN THE CONTEXT OF WAR AND EUROPEAN INTEGRATION

Mariia Maslova, Hanna Varina

Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University

Zaporizhzhia, Ukraine

In the context of profound social transformations caused by Russia's full-scale aggression against Ukraine and the intensification of European integration processes, the issue of value-semantic orientations of Ukrainian student youth has gained particular relevance. War-related uncertainty, security threats, and large-scale societal disruption have significantly reshaped young people's perceptions of identity, freedom, responsibility, and civic engagement. At the same time, Ukraine's strategic orientation towards the European Union reinforces the importance of democratic values, human dignity, solidarity, and the rule of law as normative foundations for societal development. Against this backdrop, the student youth emerge as a key social group whose value-semantic orientations both reflect and shape the future trajectory of the Ukrainian state and its integration into the European socio-cultural space.

The purpose of this publication is to identify key shifts in value priorities of Ukrainian secondary school students, with particular attention to the interplay between national identity and European values under the martial law.

The issue of the formation of value-semantic orientations of high school student youth has been addressed in contemporary pedagogical and psychological research by such Ukrainian scholars as N. Bielska and M. Melnyk (Бельська, & Мельник, 2025), D. Vybyk (Бибик, 2022), N. Bondarenko (Бондаренко, 2019), O. Lohvynenko (2021), V. Kuppa (2022), S. Kosianchuk (2012), V. Ushmarova (2021), and others.

In our view, one of the most comprehensive definitions of value-semantic orientations is proposed by N. Bondarenko (Бондаренко, 2019), who interprets them as deep life-meaning orientations of an individual or a community that determine life goals and beliefs and function as the main moral driving force in making significant decisions (Бондаренко, 2019, с. 66).

The system of value-semantic orientations of an individual is not a static construct; rather, it is dynamic and subject to change throughout one's life, particularly during periods

of uncertainty and existential crisis. Ukrainian society is currently experiencing such a period due to profound socio-cultural transformations driven both by globalisation processes and by the full-scale military aggression of the Russian Federation.

Under conditions of wartime challenges and the struggle to preserve state sovereignty, the European vector of Ukraine's development acquires particular significance as a strategic civilisational choice. European integration is viewed not only as a political and economic course but also as a value-based orientation of society grounded in the principles of democracy, the rule of law, human rights, and respect for human dignity. Key milestones in this process include Ukraine's application for EU membership on 28 February 2022, the granting of EU candidate status on 23 June 2022, as well as the intensification of partnerships with EU Member States and cooperation within the European space.

These processes have had a significant impact on the transformation of public consciousness, prompting a reassessment of national identity and strengthening the orientation towards European values as a normative foundation for social development and Ukraine's integration into the pan-European community. This tendency is confirmed by the results of numerous sociological studies conducted both in Ukraine (*Всеукраїнське соціологічне дослідження «Українське суспільство та європейські цінності, 2017; Акуленко та ін., 2020; Котенський, 2021; Derkach, & Nesprava, 2022; Європейська інтеграція України: стан, виклики, перспективи, 2025*) and abroad (Buhbe, 2017; Walter et al., 2022).

According to these studies, the European Union is increasingly perceived in mass consciousness not merely as a political or economic union, but as a community embodying the ideals of freedom, solidarity, equality, and civic responsibility. This perception contributes to a growing interest in European democratic standards, the implementation of best European practices across various spheres of social life, the formation of positive attitudes towards the principles of the rule of law, and the development of value orientations aimed at integrating Ukraine into the common European socio-cultural space.

At the same time, a high level of social uncertainty and widespread experiences of existential crisis can be observed, as for a significant part of the population the established worldview and basic perceptions of security and life prospects have been disrupted. Wartime realities lead to substantial transformations in axiological priorities, altering the social significance of particular values (Семиченко, & Артюшина, 2024). In this context, the ideas of victory in the war and the affirmation of freedom acquire primary importance as fundamental existential and civic priorities (Стеблюк, 2024, с. 55).

These shifts inevitably affect the worldview formation of young people. According to Tkachyshyna (Ткачишина, 2022), youth are characterised by a high degree of openness to new knowledge, creativity, mobility, and social and political activity, while simultaneously lacking sufficient political experience. The study of value-semantic orientations of the younger generation is important not only theoretically but also practically, as it makes it possible to determine whether Ukrainian youth act as subjects of state-building processes or rather become objects of influence and manipulative technologies (Ткачишина, 2022, с. 432).

A comparative analysis of empirical data obtained by N. Bielska and M. Melnyk in 2015 (the “pre-war” sample) and in 2024 (the “wartime” sample) demonstrates a reassessment by young people of the attainability of declared values under conditions of prolonged war and crisis social reality (Бельська, & Мельник, с. 34). The results of empirical studies of student and school youth indicate an increased significance of such values as responsibility, patriotism, and social solidarity, a growing orientation towards volunteering and civic engagement, as well as a relative decline in the importance of individualistic orientations (material well-being, personal comfort) in favour of collectivist and socially significant values (Плахтеева, 2025, с. 89). Similar findings are presented in the study by S. Stebliuk (Стеблук, 2024), where respondents unanimously identified Ukraine’s victory and the aspiration for freedom as the leading values of social life (Стеблук, 2024, с. 55). Empirical research by O. Klymenko, V. Chepak, and H. Chepurko (Klymenko et al., 2023) documents the growth of national consciousness and active civic positioning among student youth in the context of Russian aggression, emphasising independence and national-cultural revival (Klymenko et al., 2023, p. 408). Freedom of speech as a priority value is also highlighted in a survey conducted by D. Bybyk (Бибик, с. 51).

Conclusions. The conducted analysis demonstrates that the transformation of value-semantic orientations of Ukrainian high school student youth is a complex and dynamic process shaped by wartime experiences and the country’s European integration trajectory. The strengthening of such values as freedom, responsibility, patriotism, solidarity, and civic engagement reflects not only adaptive responses to social crisis but also a conscious alignment with European democratic ideals. These shifts indicate the growing potential of student youth to act as subjects of societal transformation and state-building, underscoring the importance of purposeful educational and civic initiatives aimed at fostering value-based

resilience, democratic consciousness, and sustainable integration of Ukraine into the European socio-cultural space.

References:

- BUHBE, M. (2017). How Ukrainians perceive European values. *Main Results of an Empirical Survey*. Berlin, Germany, 22p. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/id-moe/13731.pdf>.
- DERKACH, L., & NESPRAVA, M. (2022). Value orientations as factors in the attitude of youth to European integration. *European humanities studies: State and Society*, (1), 20-36. DOI: <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2022.1.02>.
- KLYMENKO, O., CHEPAK, V., & CHEPURKO, G. (2023). Value orientations of youth students: transformation of national identity and consciousness in the conditions of war. *Filosofiiia. Sociologija*, 34 (4), 397-409. DOI: <https://doi.org/10.6001/fil-soc.2023.34.4.6>.
- WALTER, L., MAYER, S. J., DOLLMANN, J., JACOBSEN, J., & METH, A. (2022). High levels of support for European Union accession in Ukraine during the war in 2022. *An analysis based on the ReUP study*. DeZIM. insights Working Papers 6, Berlin: German Center for Integration and Migration Research. 13 p.
- АКУЛЕНКО, Л., БАЛАКІРЄВА, О., ВОЛОСЕВИЧ, І., ДМИТРУК, Д., КОСТЮЧЕНКО, Т., ЛАЦИБА, І., ПАВЛОВА, Д., & ШУРЕНКОВА, А. (2020). Світове дослідження цінностей в Україні. Український центр європейської політики. Київ. 216 с. URL: https://ucerp.org.ua/wpcontent/uploads/2020/11/WVS-UA_2020_report_WEB.pdf (дата звернення: 07. 02. 26)
- БЄЛЬСЬКА, Н. А., & МЕЛЬНИК, М. Ю. (2025). Ціннісні орієнтації обдарованої учнівської молоді України до та під час повномасштабної війни. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 2 (97), 26-36. DOI: [https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2\(97\)-04](https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2(97)-04).
- БИБИК, Д. (2022). Ціннісні орієнтації учнівської молоді України в умовах воєнного стану. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 26 (1), 43-54. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2022-26-1-43-54>.
- БОНДАРЕНКО, Н. В. (2019). Цінності об'єднаної Європи та їх формування в Українській новій школі. «*Science progress in European countries: new concepts and modern solutions*»: *papers of the 8th International Scientific Conference*. (Stuttgart, July 12, 2019). Ed. by L. Siebenberg. Stuttgart: ORT Publishing, 62-74.

- Всеукраїнське соціологічне дослідження «Українське суспільство та європейські цінності»* (2017). 44 с. URL: <http://library.fes.de/pdffiles/bueros/ukraine/13570.pdf>. (дата звернення: 07. 02. 26).
- Європейська інтеграція України: стан, виклики, перспективи* (2025). Експертне дослідження Центру Разумкова та Громадської Ради при МЗС України. Квітень 2025. 18 с. URL: https://razumkov.org.ua/images/2025/05/2025-European_integration.pdf?utm_source=copilot.com (дата звернення: 07. 02. 26).
- КОТЕНСЬКИЙ, А. (2021). Чому українці підтримують європейський вибір, – дослідження. Львівський портал. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2021/10/01/chomu-ukraintsi-pidtrymuiut-ievropejskyjvybir-doslidzhennia> (дата звернення: 07. 02. 2026).
- ПЛАХТЄЄВА, В. (2025). Формування ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів в умовах соціальних змін. *Соціально-психологічні засади розвитку особистості в освітньому процесі : матеріали доп. наук.-практ. інтернет-конф. для викл., аспірантів, здобувачів вищ. освіти, учителів шкіль, вихователів*, м. Харків, 15 трав. 2025 р. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 89.
- СЕМИЧЕНКО, В. А., & АРТЮШИНА, К. Г. (2024). Трансформація ціннісних орієнтацій студентської молоді в умовах глобальної соціальної кризи. *Актуальні проблеми вищої професійної освіти: Тези доповідей II Міжнародної наукової конференції* (м. Київ, 28 бер. 2024р.), Київ: НАУ, 106-111.
- СТЕБЛЮК, С. В. (2024). Формування ціннісних орієнтацій здобувачів вищої освіти в умовах університету. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і зазальноосвітній школах*, 93. 53-57. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.93.10>.
- ТКАЧИШИНА, О. Р. (2022). Формування ціннісних орієнтацій студентської молоді в умовах суспільних трансформацій. *Формування національної ідентичності українця через цінності Української Хартії вільної людини* (м. Тернопіль, Україна, 20-21 жовтня 2022 року). *Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти*. Тернопіль: ТОКІППО, 429-433.